

INVITATION

Föredrag om Björnöya av den norske författaren Dag Hagenæs-Kjeldahl.

*Hörsalen Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.
Tisdagen den 21 November 2006, kl.18.00.*

I det ogästvänliga Norra Ishavet söder om Spetsbergen ligger den karga Björnöya (Björnön, Bear Island) med en yta av 173 km. Ännu är ön en isolerad tillflykt för en unik flora och fauna. Golfströmmen påverkar klimatet positivt och ger en medelårs-temperatur av -4.9°C och en sommartemperatur på +3.1°C. Framtida exploatering och transport av kol, olja och gas hotar det sköra beståndet av fisk och fåglar.

På lång sikt kommer Björnöya att försvinna eftersom dess sand- och kalksten långsamt eroderas av evig snålblåst som med sand, snö och regn fortgående blåstrar det kuperade landskapet. Det närliggande hotet för djur och natur är människans omätliga hunger efter olja och gas. Dag Hagenæs-Kjeldahl har skrivit en angelägen bok "Bear Island". Kjeldahl har arbetat som meteorolog under svåra klimatförhållanden och fascinerats av ön som saknar en god hamn och permanent bebyggelse.

Till Björnöya for naturforskaren A. G. Nathorst 1870. Hans rika geologiska fynd kom att utgöra stommen i Naturhistoriska Riksmuseets paleobotaniska avdelning, vilken utvecklades av Nathorst och fick världsrykte. Arkeologen och geologen J. G. Andersson gjorde den första moderna kartan över ön. Han noterar att Nathorsts geologiska fynd "gjorde ön till en av de mest intressanta lokalerna för geologi i hela Arktis". Givetvis besöktes Björnöya av F. Nansen, A. E. Nordenskiöld och andra forskare som Palander och von Otter vilka lika envetet som de amerikanska gränsborna och pionjärerna besannade att "...ingenting gjorde mer för att höja vetenskapsmannen i folkets gunst än strapatsrika färder in i det okända.." Björnöya-boken skildrar tidig masslakt på valrossar, valar och sälar samt beskriver den karga verkligheten på och runt ön under det andra världskriget. Tyska u-båtar, och flygplan jagade och jagades av allierade marina enheter. Ryska konvojer mot Murmansk, som passerade ön noteras och blir föremål för författarens maritima sakkunskap.

Med Norges miljövårdsministerium som drivande part enades år 2002 åtta nationer – däribland de fem nordiska – att göra Björnön till ett naturesservat, något som Kjeldahl har all anledning att vara stolt över: Han initierade för 23 år sedan en kampanj för att rädda Björnöyas unika natur.

Författaren bör i nästa upplaga notera att kontinuerlig miljöforskning kommer att drivas på Björnöya av en forskarstation vid Longyearbyen vilken invigdes av det norska kungaparet i september 2006.

Dag Hagenæs-Kjeldahl har fångat Björnöyas egenart och skrivit en initierad bok som redan blivit en klassiker för Arktis-älskare. Författaren gratuleras.

Föredraget sker i samarbete mellan Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi, Svenska Polarklubben, Riksmusei Vänner, Svensk-Norska föreningen, IK Foundation & Company och Norska Ambassaden i Stockholm.

INTRESSERADE HÄLSAS VARMT VÄLKOMNA!

*Stockholm i Oktober 2006
Olof G Tandberg
Ordförande för Svensk-Norska Föreningen*

